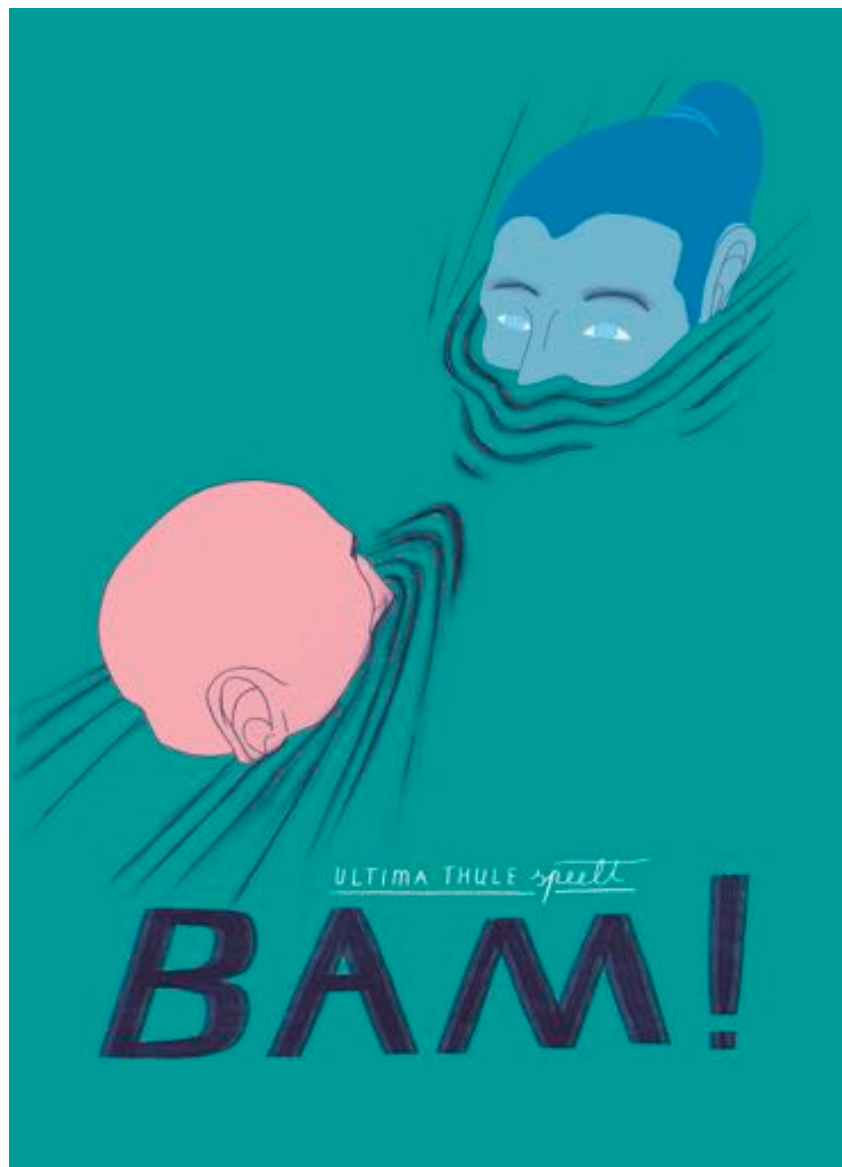

LESMAP

BAM!

ULTIMA THULE

een 4+ voorstelling

Beste leerkracht,

Jullie komen binnenkort kijken naar de voorstelling 'BAM!' van Ultima Thule. Om de voorstelling vooraf te kaderen en vooral achteraf te bespreken en te verwerken in de klas, kan je gebruik maken van deze lesmap.

De foto's die in deze lesmap staan zijn repetitiefoto's. Kort na de première van de voorstelling zullen officiële foto's van de voorstelling op onze website www.ultima-thule.be staan. Daar vind je ook meer info over wie we zijn en over onze voorstellingen, installaties en workshops.

Reacties op de voorstelling of op de lesmap zijn steeds welkom en mogen gemaïld worden naar herlinde@ultima-thule.be.

We wensen jullie een fijne voorstelling!

Warme groet
Ultima Thule

Inhoud van de lesmap:

(vóór het theaterbezoek)

BAM! - credits

Ultima Thule

Voor de eerste keer naar het theater

(na het theaterbezoek)

Visuele voorstelling

Ons verhaal

Verloop van de voorstelling

De plek en de personages

De thematiek

- we zijn allemaal verschillend
- opnieuw beginnen
- je eigen plekje
- fantasie

Over de makers

Contact

deel 1: VÓÓR HET THEATERBEZOEK

BAM!

Of hoe ik eerst geen haar kon vastknopen aan je flipperkasthoofd maar er langzamerhand hartzacht voor viel

BAM!

Een knal.

Een grote ramp.

De wereld naar de vaantjes.

Schiet er nog iets over?

Ja, daar! Nog één stukje land.

En daar! Een man.

En daar! Een vrouw.

Zijn zij de twee enigen?

Blijkbaar wel.

Dan moeten zij herbeginnen.

De wereld opnieuw maken.

Vorm geven. Fantaseren.

Zoals zij denken...

dat het goed zou zijn.

Maar ze zijn zo anders.

Als dat maar goed komt!

Want anders wordt het opnieuw...

BAM!

BAM! is een voorstelling over helemaal opnieuw beginnen, over elkaar leren kennen, in de gelijkenissen en de verschillen, over je plek zoeken, over dromen van een nieuwe wereld en over soms eens botsen.

BAM! is een lofzang op de fantasie, het vrij spelen en het warme contact dat dat teweeg brengt tussen mensen.

Tekst: Sven Ronsijn

Spel: Sven Ronsijn en Katrien Pierlet

Coach: Lize Pedé

Objecten en kostuums: Evelyne Meersschaut

Muziekcompositie: Pablo Casella Dos Santos

Scenografie en techniek: Rupert Defossez

ULTIMA THULE

Ultima Thule is een Gents figurentheatergezelschap. Wanneer je figurentheater zegt, denk je misschien meteen aan poppen. Poppen die een mens voorstellen. Of een dier. Misschien denk je ook aan de klassieke vormen van poppentheater, zoals poppenkast.

Maar voor ons gaat figurentheater veel verder dan alleen het gebruik van poppen. We bedienen ons van poppen, materialen, vormen, objecten en projectie om een verhaal te vertellen. Daarnaast spelen tekst, muziek en beweging ook een heel grote rol. Zo zie je dat het figurentheater veel kunstdisciplines omarmt om uiteindelijk een voorstelling te creëren met een sterk visuele inslag.

Ultima Thule is een theatergezelschap dat voor jongeren werkt, of het nu kleuters zijn, kinderen van de lagere school, tieners of adolescenten. Maar we gaan er van uit dat elke voorstelling ook voor volwassenen een waardevol verhaal moet vertellen. Onze voorstellingen zijn uitdagend en breed toegankelijk voor jong en oud.

Naast onze zaalvoorstellingen maken we sinds een paar jaar ook buitenproducties: installaties die bedoeld zijn voor de straat. Omdat cultuur, kunst en schoonheid voor sommigen soms verstopt blijven achter de gevel van een theater of cultuurcentrum brengen we ons werk graag naar buiten, zonder drempel en toegankelijk voor iedereen.

VOOR DE EERSTE KEER NAAR HET THEATER

BAM! is een voorstelling voor kleine en grote mensen vanaf 4 jaar.

Voor veel kinderen is het de eerste keer dat ze naar een theatervoorstelling gaan kijken. Los van de inhoud van de theatervoorstelling is dat al een ervaring op zich.

Geef hen vooraf wat uitleg over wat er zal gebeuren en over de theatercodes.

- Hoe gaan we naar de theaterzaal? Te voet, met de bus, mee in de auto van begeleidende ouders?
- We zorgen dat we op tijd komen in het cultuurcentrum zodat er tijd is om de jassen weg te hangen, nog eens naar het toilet te gaan en rustig onze plaatsen in te nemen. Er zullen ook kinderen uit andere klassen en andere scholen aanwezig zijn.
- Wijs de kinderen op het specifieke karakter van een theatervoorstelling.
Theater is geen film. Niet thuis op tv, ook niet in de bioscoop.
Theater is geen concert waarbij volop mag meegezongen worden.
Theater is theater.
Theater wordt live gemaakt! Wat betekent dat? De acteurs staan live op scène. Alles gebeurt op het moment zelf: het spel, de manipulering van de objecten, de belichting, de geluidstechniek.
Dat er reacties komen vanuit het publiek is logisch. Het is net dat wat eigen is aan theater. Voor de spelers is het fijn spelen voor een aandachtig en empatisch publiek. Het is aan de leerkracht om in te grijpen wanneer de reacties van de kinderen niet passend zijn in de theaterzaal of om de reacties in toom te houden wanneer de voorstelling dat behoeft.
- In de theaterzaal wordt er niet gegeten of gedronken.
- De voorstelling hoeft vooraf niet van A tot Z uit de doeken gedaan te worden, integendeel. Maar het is wel fijn als de kinderen in grote lijnen weten waar ze naar komen kijken. Je kan BAM! bondig samenvatten als volgt:

Een man komt aan op een lege plek, waar hij helemaal opnieuw begint. Hij vindt het er fijn want het is er lekker rustig en hij kan er doen wat hij wil.
Maar dan komt er plots ook een vrouw aan. Wat nu?
Ze zijn zo verschillend. Komt dat wel goed?
(BAM! is een voorstelling over je plek afbakenen. Over gelijkenissen en verschillen. Over samenwerken, elkaar nodig hebben, **elkaar missen**, maar soms ook heel hard botsen. Maar meer daarover hieronder).

deel 2: NAVERWERKING

Het is boeiend om met de kinderen daags na de voorstelling in de kring samen te zitten en inhoudelijk na te praten over de voorstelling.

Wat herinneren de kleuters zich nog?

Wat hebben we gezien?

Wie waren de personages?

Hoe ging het verhaal, wat gebeurde er?

De voorstelling wordt inhoudelijk geanalyseerd en er komen thema's uit de voorstelling naar voren; die dieper uitgewerkt kunnen worden in de klas: in een kringgesprek, een creatieve opdracht, een bewegingsoefening, ...

In wat volgt overlopen we de verschillende scènes van het verhaal. Samen met de foto's kan dit dienen als geheugensteun bij het nabespreken van de voorstelling.

VISUELE VOORSTELLING

BAM! Is een visuele voorstelling.

Dat wil zeggen dat de voorstelling heel beeldend is.

Boeiende, wilde en ingetogen beelden volgen elkaar op en laten het publiek zo vanalles ervaren.

Die ervaring verschilt van persoon tot persoon, en dat mag.

Dat maakt dat iedereen ook z'n eigen verhaal ziet.

Natuurlijk zijn wij wel vertrokken van een verhaal.

Maar wat het publiek ziet, kan daar dus van verschillen.

Laat vooral jullie fantasie de vrije loop gaan.

ONS VERHAAL

Een man komt aan op een lege plek. Hij gaat er opnieuw beginnen.

Hij vindt het er fijn, het is er rustig, hij maakt zich de plek eigen.

Plots komt er ook een vrouw aan op dezelfde plek. Dat zint de man niet. Nu moet hij delen en samenwerken.

Hij vraagt de vrouw weg te gaan, maar dat lukt niet.

Vanaf dan zijn ze daar dus samen.

Voor de man vormt de vrouw een bedreiging in zijn nieuwe, geordende bestaan.

De vrouw valt bijna letterlijk met de deur in huis en is nogal bruto en overweldigend. Wat komt ze daar doen? Ze verwacht zoveel!

De verschillen tussen de man en de vrouw en de situatie waarin ze zich bevinden, zorgt voor ergernissen en conflicten.

Naarmate de voorstelling vordert merk je hoe de ergernissen en de confrontaties afnemen. De man en de vrouw groeien naar elkaar toe, raken elkaars aanwezigheid en persoonlijkheid gewoon en missen elkaar zelfs als ze op het einde niet meer bij elkaar zijn.

VERLOOP VAN DE VOORSTELLING

- aankomst van de man op de nieuwe plek
- aankomst van de vrouw op de nieuwe plek en verkenning van de man en de plek (een letterlijk aftasten van de grenzen)
- afbakening van de plek – ruzie om de raket (dat is van mij!)
- de vrouw wordt weggestuurd, maar dat gaat niet. ‘Vanaf nu horen wij samen’.
(terughoudendheid van de man, vanzelfsprekendheid van het samen horen voor de vrouw)
- de vrouw installeert zich, haalt een heleboel spullen uit haar zak. Het hoofdkussen wordt een wezentje. Het overstelpt de man met donderwolken.
- De man vindt de vrouw veel te overweldigend en bliksemt en dondert haar neer. (conflict)
- De vrouw is verdrietig. De man troost haar. (ze beginnen wat toenadering te zoeken)
- De vrouw viert feest, maar doet dat voorlopig nog alleen. De man is niet echt uitgenodigd op het feest. (nader, maar er blijft toch een grote afstand)
- De vogel prikt het ballonmannetje kapot. (het mannetje beschermt de vrouw, de man prikt het kapot)
- De vrouw is verdrietig en wil weg. De man wil mee. Maar ze geraken niet weg. (de man is zo aan de aanwezigheid van de vrouw gewoon geraakt dat hij eigenlijk niet meer wil dat ze weggaat)
- Ze blijven op de plek en spelen. (ode aan de fantasie, die hen dichterbij elkaar brengt)
 - hond
 - bezoekje
 - dagelijks leven
 - samen bouwen: ze zeggen letterlijk dat ze elkaar missen wanneer ze elkaar niet meer zien
- de bal maakt hun bouwsel kapot. Samen overwinnen ze de bal. (samen)

DE PLEK EN DE PERSONAGES

Laat de kinderen de plek beschrijven waar de voorstelling zich afspeelt.

De encenering bestaat uit veel, heel veel groene groentenbakjes; een spelplatform uit hout, een transport-rolband en een grote rode bal.

Het is niet onze bedoeling om van deze plek een concrete plaats te maken.

Voor sommige kinderen is het een eiland, voor anderen is het een fabriek of een sorteercentrum.

Vast staat dat het een plek is waar de personages opnieuw kunnen beginnen.

Het is een lege plek waar eigenlijk niet veel spullen, niet veel materialen aanwezig zijn.

Fantasie speelt een heel belangrijke rol in de voorstelling.

Door de fantasie van de personages krijgen gewone dagdagelijkse objecten een andere functie.

De personages komen allebei, maar niet tegelijkertijd, aan op diezelfde plek.

De reden van hun aankomst op die plek hoeft ook niet gespecificeerd te worden.

De kinderen merken dat beide personages heel verschillend zijn en kunnen, aan de hand van hun kledij en hun gedrag, vertellen hoe de personages zijn.

Praat samen met de kinderen over hoe ze zich beide personages herinneren. Denk aan hun kledij, hun gedragingen, hun reacties in confrontatie met de ander.

De man, gekleed in trainingspak en met zijn rugzak op zijn rug, was doelbewust op stap en is op deze plek terecht gekomen. Hij heeft graag alles geordend en vindt het niet erg om alleen te zijn. Hij is rustig. Hij heeft het niet zo begrepen op gezelschap en vindt het moeilijk om zich aan te passen aan de overweldigende aanwezigheid van de vrouw.

De vrouw komt letterlijk in de ruimte binnengevallen. Aanvankelijk zien we niet dat ze een vrouw is. Ze is een 'wezen' dat zich verstoppt heeft in een grote geruite zak. Pas later komt ze uit de zak. Ze is gekleed in een mooi glitterpakje.

Zij heeft er geen problemen mee dat er al iemand is op de plek. Ze vindt het vanzelfsprekend dat ze vanaf nu dingen samen gaan doen en samen horen.

Ze heeft heel veel fantasie. Gewone dingen worden voor haar heel bijzonder. Het is precies alsof ze soms een andere wereld bewoont.

Ze is nogal opdringerig en geweldig, soms zelfs een beetje raar. Ze vindt het vreemd dat de man niet zo blij reageert op haar aanwezigheid.

Verdieping van het thema, kringgesprek:

Voor kinderen van de tweede en derde kleuterklas is het moeilijk om karaktereigenschappen te benoemen. Dat is ook niet de bedoeling van de oefening.

Kinderen, mensen, kunnen niet in vakjes opgedeeld worden. Ze zijn niet of zwart of wit. Ze zijn van alles, in verschillende gradaties, de ene dag een beetje meer zus en de andere dag een beetje meer zo.

Iedereen is verschillend. Het is goed dat te beseffen en te weten dat er ondanks, en ook dankzij de verschillen samen goed geleefd kan worden.

Praat met de kinderen over het volgende:

- *Wie vonden zij het leukst in de voorstelling?*
- *Begrijpen ze dat de man het niet zo leuk vond dat de vrouw daar plots is en hij alles nu moet delen, zich moet aanpassen?*
- *Misschien voelen zij zich soms als de vrouw, soms als de man.*
- *Soms is het leuk rustig alleen te spelen, soms is het veel fijner met één of meerdere vriendjes erbij*
- *We voelen ons niet elke dag even schitterend en flashy*
- *Ook met je beste vriend of vriendin heb je weleens ruzie. Dan botst het. BAM!*
Wat doe je dan?
Hoe komt dat?
Hoe komt het dat jullie vrienden zijn?

DE THEMATIEK

We zijn allemaal verschillend

Zie hierboven.

Opnieuw beginnen

Een belangrijk thema in de voorstelling is 'opnieuw beginnen'. Op verschillende momenten tijdens de voorstelling horen we de voice-over dat ook zeggen.

- aan het begin van de voorstelling: de man begint opnieuw
- wanneer de vrouw aankomt
- wanneer de man na het gevecht met de tennisraket in de afgrond valt en heel zijn constructie omvalt, zegt hij 'nu moeten we helemaal opnieuw beginnen!'
- wanneer de vrouw haar pak uittrekt, bij een eerste toenadering
- wanneer het ballonmannetje kapotgeprik is (de man heeft toch wel spijt dat hij dat gedaan heeft)
- in het spel, wanneer ze merken dat het spel met de monstertjes hen niet blij maakt: "we doen iets anders"
- op het einde van de voorstelling, wanneer de bal alles kapot gemaakt heeft. (er komt nog een derde personage in het verhaal!)
-

Verdieping van het thema:

'Opnieuw beginnen' kan je op verschillende niveaus interpreteren.

Wie kwam ooit al aan op een plek waar alles nieuw was: een nieuw huis, nieuwe burens, nieuwe vriendjes? Misschien ook een nieuwe taal, nieuwe gewoontes en gebruiken?

Misschien zijn sommige kinderen al eens verhuisd.

Of misschien zijn sommige kinderen gevlucht uit hun land en kwamen ze aan in een voor hen volledig nieuwe plek waar er niets was?

Misschien kwamen sommige kinderen na een scheiding aan op een nieuwe plek, met een nieuwe plus-ouder en nieuwe broers en zussen?

Misschien is er in de naaste omgeving van de kinderen wel iemand die na ziekte, depressie, ..., een nieuwe start nam?

Doen:

Laat de kinderen nadenken over, als ze helemaal opnieuw zouden beginnen, hoe hun nieuwe plek er uit zou zien. Gaan ze naar een eiland? Hoe komen ze daar? Via een brug? Een tunnel? Wat is er op het eiland? Bomen? Dieren? Mensen? Een huis? Hoe is het huis?

Op een groot stuk karton, isolatiemateriaal of piepschuim kunnen de kinderen hun eigen ideale, nieuwe plek knutselen.

Je eigen plekje

De man komt aan op de plek en richt het daar zo in dat hij zich er thuis gaat voelen.

Als de vrouw ook op dezelfde plek aankomt vindt hij dat niet fijn.

"Dat is van mij! En dat ook. En dat. En dat! En dat ook! Allemaal van mij!"

De vrouw kreeg alleen een heel klein stukje grond. Maar wanneer zij haar tennisraket op de bakken legt, die ook van de man zijn, wordt daar ook ruzie over gemaakt. De man vindt dat de raket daardoor ook van hem is.

(Wat later haalt hij een tennisbal tevoorschijn. Zij had een raket, hij een bal. Is het dan niet logisch dat ze samen spelen? Nog leuker zou het zijn met twee tennisraketten!).

Verdieping van het thema:

Praat met de kinderen over dingen die je niet makkelijk kan delen en dingen waarvan het fijner is dat je ze deelt.

Je lievelingsknuffel is helemaal van jou.

*De aandacht van je mama of papa moet je soms delen met broers of zussen.
De aandacht van de juf of meester deel je met je klasgenoten.
Een vriendje of vriendinnetje is niet van jou alleen.
Een boek kan je alleen lezen, maar je kan ook samen naar de plaatjes kijken en samen een verhaal verzinnen.
Het is moeilijk om alleen poppenkast te spelen.
Samen een kamp maken is dikke pret!
Samen dingen bouwen of samen spelen is vaak leuker dan alleen!*

Doen:

- *Vertel een verhaal in de klas en laat de kinderen nadien samen een grote krijttekening maken over verschillende passages van het verhaal.*
- *Laat de kinderen samen een stad bouwen.*
- *De vorige doe-opdracht (hoe ziet jouw eigen nieuwe plek eruit?) kan uitgebreid worden. Op een heel groot stuk piepschuim bouwen de kleuters samen een stad.*

Fantasie

BAM! is een objectentheatervoorstelling. Dat wil zeggen dat dagdagelijkse objecten ook figuren, personages in het verhaal worden. Objecten worden zo gemanipuleerd dat ze 'levende' personages worden.

Voor de vrouw heeft een levendige fantasie. Ze heeft vanalles mee en wat zij vastneemt, is voor haar geen ordinair voorwerp. Het wordt iets anders, iets spannends, iets avontuurlijks.

De man heeft veel minder objecten mee, maar speelt er ook wel mee: zijn boterhampapier wordt een vogel, bakjes worden een hond, ...

Naarmate de voorstelling vordert, groeien ze meer naar elkaar toe en vinden ze elkaar in hun fantasie en hun spel.

Weten jullie het nog?

- een bus wordt een struisvogelhals
- een kegel wordt een snavel
- bakken worden een hond, een huis, een monster, een muur
- een tennisraket wordt een radio
- een papieren zak wordt een vogel of een hond/monstertje
- de vloer wordt lava, een feestje
- een zak is een kostuum
- een kussen wordt een mannetje
- ballonnen worden tranen
- de grote ballon wordt het gezicht van een personage, een beschermend figuur
- ...

Kinderen behoeven niet veel fantasie om in gewone voorwerpen een personage te zien.

Als een voorwerp goed gemanipuleerd wordt, stellen ook volwassenen zich open voor die nieuwe wereld.

Zo wordt een hoofdkussen of een papieren zak een personage met een karakter, waar het publiek mee gaat sympathiseren, of net niet. Wat een heerlijke uitdaging van het objectentheater!

Doen:

Voor deze opdrachten hoeven de kinderen geen grote inspanningen te doen. Met eenvoudige dingen en hun fantasie kunnen zij een hele wereld oproepen. Laten we dat, als begeleiders, volop stimuleren!

Laat de kinderen met papieren zakken figuren maken.

Met materialen uit de natuur (noten, keitjes, stokken) kunnen hele verhalen verteld worden. En daarvoor hoeven kastanjes bv. niet eens beschilderd of met stokjes aan elkaar gezet te worden).

Laat de kinderen een toneeltje in scène zetten met enkele niet-figuratieve objecten als hoofdpersonages. Bv. een tennisraket, een potlood, een balletje.

OVER DE MAKERS

Sven Ronsijn is artistiek leider bij Ultima Thule. Ook op de vloer is hij zeer nauw betrokken bij Ultima Thule, waar hij nu eens de tekst voor een voorstelling schrijft, dan weer regisseert of speelt. Hij speelt mee in BAM! en schreef er ook de tekst voor. (De voorstelling had oorspronkelijk veel meer tekst. In de loop van de repetities werd duidelijk dat er niet veel tekst nodig was om te vertellen wat we wilden vertellen).

Katrien Pierlet speelt voor de eerste keer mee bij Ultima Thule. Eerder speelde ze bij voorstellingen van Studio Orka (De Spreeuw, ...) en maakte ze samen met Sofie Palmers de voorstelling 'Blanche en Forza'.

Evelyne Meersschaut maakte de objecten en stond in voor de kostuums voor BAM!. Eerder maakte Evelyne voor Ultima Thule de poppen en objecten voor de voorstellingen Los, De Stroom en B.I.G. De objecten en poppen in De Roofkes van het gezelschap Tal en Thee zijn ook van haar hand, en verder staat ze in voor een resem andere projecten bij verschillende binnen- en buitenlandse gezelschappen en collectieven.

Rupert Defossez is de vaste techniker en scenograaf van Ultima Thule. Hij ontwerpt het lichtplan voor de voorstelling. Hij stond in voor de scenografie: meer dan 100 groene groentenbakjes, het speelplateau met vakjes, de rolband en de grote rode bal.

Pablo Casella Dos Santos componeerde de muziek voor BAM! Na de succesvolle samenwerkingen in Los en Saperlipopette begrijpt hij perfect hoe onze beelden ook in muziek vertaald worden.

Lize Pede is een beloftevol theatermaakster. Ze maakt eigen beeldend theater (Island of Slow, Ver, Mist) of in samenwerking met andere beeldend theatercollectieve (zoals Het Wolk). Daarnaast maakt ze ook beeldende kunst.

Haar visie op de kracht van de taal van beelden was een aanwinst in het ontstaan van BAM!

CONTACT

Ultima Thule
Joseph Gérardstraat 12/101
9040 Gent

t. 09 324 08 68

herlinde@ultima-thule.be

www.ultima-thule.be (nieuwe website in aanmaak, vanaf lente 2020 online!)

